

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola Svojšice, okres Kolín

281 07 Svojšice 50

Identifikátor školy: 600 045 536

Zřizovatel: Obec Svojšice, 281 07 Svojšice 121

Školský úřad Kolín, Kutnohorská 50, 280 00 Kolín

Termín konání orientační inspekce: 21. - 25. září 2000

Čj.	031 314/22-2163
Signatura	oc1bu123

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Svojsice je organizována jako dvojtřídní, její současná podoba vznikla redukcí úplné základní školy s prvním i druhým stupněm. Poskytuje tak základní vzdělání do úrovně pátého ročníku. V tomto školním roce má 32 žáky, spojovány jsou k výuce 1. + 2. ročník se čtrnácti žáky, 3. + 4. + 5. ročník s 18 žáky. Ve škole je vyučován německý jazyk v trojhodinové týdenní dotaci.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk, matematika, prvouka

Realizovanému vzdělávacímu programu Základní škola (schválenému MŠMT ČR pod čj. 16 847/96-2) odpovídají učební plány a hodinové dotace pro jednotlivé ročníky. Návaznost učiva, kontinuita výuky a splnění standardu základního vzdělávání je zaručena zkušeností obou třídních učitelek a používanými učebnicemi, pracovními sešity a dalšími učebními texty. V perspektivní přípravě výuky zaznamenává kontrola odchylky od schválených učebních osnov, zejména v matematice. Přílišná vazba na používané učebnice a v jednom případě jen formální zapracování úprav a doplňků výše zmíněného vzdělávacího programu schválených MŠMT ČR s čj. 25 018/98-22, znamenalo probírání učební látky vyšších ročníků ve školním roce 1999/2000. Ve druhém ročníku tak byla automatizována násobilka dvou, tři...pěti, ve třetím ročníku byla vyučována látka patřící do ročníku čtvrtého (osa souměrnosti, osová souměrnost, kružnice – rýsování kružnic). V tomto školním roce bude ředitelka školy vykazovat integraci dvou žáků se specifickou vývojovou poruchou učení. To bude znamenat zpracování individuálních vzdělávacích plánů, které jsou vzhledem k začátku školního roku právě připravovány. Se dvěma žáky jsou pravidelně prováděny speciální nácviky. Další specifické potřeby a zájmy žáků jsou rozvíjeny zejména v práci školní družiny (hra na flétnu, využití počítačové techniky, zájmová činnost). V souvislosti s personálními změnami zatím neprobíhá dříve prováděná nepovinná výuka anglického jazyka, individuální výuka hry na kytaru a el. varhany. V konkrétní přípravě pedagogů na sledované hodiny byla celkově pozitiva a negativa v rovnováze (náznaky činnostního učení, názorné pomůcky, pečlivě připravené tabule, prvky moderních pedagogických metod oproti méně efektivním zpětným vazbám, absenci diferenciací v jednotlivých ročnících, neoperativnímu uložení didaktické techniky, časově nezvládnutým závěrům hodin). Mezi jednotlivými sledovanými předměty nebylo v plánování a přípravě výrazných rozdílů.

Personální obsazení školy je v úrovni kvalifikovanosti a odborné způsobilosti v posledních letech stabilní. Obě třídní učitelky jsou plně kvalifikované, provoz školní družiny (+8 hodin výuky) je zajištěn pracovníci bez požadované odborné způsobilosti (s praxí v práci s dětmi). Z celkového počtu 47 vyučovacích hodin je tak 17 % vyučováno bez pedagogické a odborné způsobilosti. V materiální oblasti škola dosud těží z velmi dobré vybavenosti původní úplné školy. Zlepšena byla úroveň hygienického zařízení, v prostorových podmínkách mají žáci a pedagogové stále nadstandardní podmínky přes skutečnost postupného pronajímání některých vnitřních prostor obou budov k podnikatelským účelům. Zrušena tak byla školní dílna, školní sad není školou využíván. Nezlepšila se kvalita učebny uzpůsobené jako cvičebna (prostorové a bezpečnostní dispozice jsou stejně omezující jako před třemi roky). Počítačová technika (sedm počítačů a programové vybavení) není využívána ve výuce. Vybavení učebnicemi je velmi dobré, rezervy jsou ve využití stávající didaktické a zejména počítačové techniky. Žáci prvního ročníku byli vybaveni ve smyslu Nařízení vlády č. 15/1994 Sb.,

o bezplatném poskytování učebnic, učebních textů a základních školních potřeb, ve znění pozdějších změn. Psychohygienické podmínky jsou v organizaci provozu uplatňovány mimo jiné realizací pitného režimu, organizací pobytu žáků o hlavní přestávce venku apod. Ve výuce byla psychohygienická pravidla respektována průměrně, méně příznivou skutečností je jednotná velikost lavic ve druhé třídě (tři oddělení). Sociodemografické podmínky částečně ovlivňují výuku, pro zvládnání této problematiky jsou vlastnosti malé vesnické školy optimálně využívány, problémem nejsou drogy ani šikana. Také podmínky výuky jsou z hlediska jednotlivých sledovaných předmětů stejné s výjimkou výše uvedené personální situace (prvouka je vyučována bez předepsané odborné a pedagogické způsobilosti).

Organizace vyučovacích hodin je uzpůsobena práci v odděleních, vyšší je tak podíl samostatné práce žáků po vesměs přiměřené a jasné instruktáži. Časová a obsahová návaznost byla promyšlená, nedostatky spočívaly ve sporadické diferenciaci v tempu a náročnosti učení - přizpůsobení subjektivním potřebám jednotlivých žáků. Velmi dobré materiální podmínky a příprava jsou využívány pro vysokou názornost výuky, akcentována byla především kognitivní složka výuky. Používané formy a metody mají spíše tradiční charakter s dominancí učitele, moderní pedagogické postupy (projektové či problémové vyučování, kooperativní metody apod.) systematicky uplatňovány ve sledované výuce nebyly. Rezervy byly v efektivitě využití vyučovacího času v souvislosti s výše zmiňovanou nerealizovanou vnitřní diferenciací.

Pro výuku českého jazyka je charakteristická snaha po důsledném zdůvodňování probíraných jevů žáky. Nejfrekventovanější metodou byla samostatná práce žáků na doplňovacích cvičeních v pracovních sešitech. Převažující zpětnou vazbou je frontální kontrola všemi žáky. Čtenářské dovednosti žáků druhého ročníku mají výrazné nedostatky. Výuka českého jazyka měla průměrnou úroveň. V matematice a prvouce zaznamenává ČŠI výraznější prvky činnostního charakteru výuky (žáci manipulují s předměty a pomůckami, byla využita dramatizace, ve třídě nechyběl pohyb apod.). I zde však byly organizovány méně efektivní metody zpětné vazby (jednotlivcem na tabuli, pedagogem průběžnou kontrolou výsledků). Ve sledované výuce těchto předmětů byla celkově pozitiva a negativa v rovnováze.

Ve většině sledovaných vyučovacích jednotek byla učitelkou navozována vstřícná pracovní atmosféra, časté je povzbuzení, ocenění dílčích úspěchů. Dalšími motivačními prvky byly regionální prvky, mezipředmětové vztahy, samotná volba metod práce apod. Rozdílná je u jednotlivých žáků úroveň vnitřní motivace (stálé učení), méně zřetelné byly pro žáky cíle hodin. Hodnocení žáků je průběžné, jsou zavedena podpůrná motivační kritéria (pochvaly), nedostatkem je užívání klasifikace s mínusy.

Také v oblasti interakce a komunikace se projevují kladně vlastnosti menší vesnické školy, dobré interpersonální vztahy a znalost rodinného prostředí. Žáci jsou vstřícní, v projevech bezprostřední a slušní. V tomto ohledu jsou stávající podmínky optimální zejména pro žáky handicapované (vývojové poruchy učení, podnětnost prostředí...).

Hodnocení kvality vzdělávání

V plánování a přípravě výuky jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze. V dlouhodobé přípravě jsou nedostatky (plnění učebních osnov, využití stávajících podmínek - počítačové a didaktické techniky), konkrétní příprava vyučovacích hodin byla pečlivá. Podmínky výuky se od poslední inspekce výrazně nezměnily, také v této oblasti je škola na průměrné úrovni. Také ve výuce zjistila inspekce stejné poznatky jako před třemi lety, kvalita výuky je průměrná. Hodnocení vychází z vyšší kvality hodin matematiky a prvouky, nižší v českém jazyce. Motivace a hodnocení vykazuje pozitiva a negativa téměř v rovnováze, úroveň interakce a komunikace je velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry jsou dány vlastním charakterem školy, základní tezí je kvalitní příprava žáků pro plynulý přechod na druhý stupeň základní školy. Těžiště snah spočívá v ovlivňování kognitivních edukačních cílů, opomíjena ale není ani afektivní stránka osobnostního rozvoje. Tyto záměry jsou stanoveny v přímé souvislosti s podmínkami školy a prostředí. Plánování je administrativně pečlivě zpracováno v materiálech: plán celoročních akcí pro žáky na školní rok 2000/2001, základní principy plánu práce na škol. rok 2000/2001 + další organizační materiály. Součástí většiny stanovených úkolů jsou i prováděcí strategie. Ředitelka školy vyžaduje zpracování časově tematických plánů pro jednotlivé ročníky, v jejich úrovni jsou věcné rezervy. V oblasti materiálního rozvoje škola vychází z aktuálně stanovovaných podmínek podle možností zřizovatele, eventuálně vlastních finančních možností (pronajaté prostory školy - právního subjektu). Slabinou je neexistence plánů profesionálního rozvoje pedagogických pracovníků školy. Výuka probíhá podle schváleného vzdělávacího plánu a zahrnuje i kurz plavání. Účast žáků v regionálních soutěžích je minimální z objektivních i subjektivních příčin (malý počet žáků pro vytvoření např. sportovního družstva, aktuální složení tříd při znalostních soutěžích). Méně zřetelný je v plánování důraz na modernizaci a kontrolu výchovně vzdělávacího procesu.

Koncepční a plánovací činnost ředitelky školy tvoří jednotný celek, cíle jsou reálné. Jsou určeny i prostředky a metody jejich naplňování. V jednotlivých materiálech jsou drobné a formální nedostatky. Chybí cílený odborný vývoj pedagogických pracovníků školy. Plánování má průměrnou úroveň.

Organizování

Organizační struktura je vzhledem k velikosti školy jednoduchá. Ředitelka školy si ponechává většinu kompetencí. Je zpracováno mnoho dílčích organizačních materiálů: organizace školního roku 2000/2001, organizační řád ZŠ Svojsice, org. řád školní družiny, režim školní družiny, řád školy a řada dalších. Řízení je operativní, tok informací nezprostředkovaný. Dílčí nedostatky v úrovni vedené dokumentace (již inspekční zpráva z roku 1997 upozorňuje na znaky formálnosti) přetrvávají. Řád školy obsahuje neaktuální údaje („klasifikační řád“), naopak v něm nejsou zapracována práva žáků. Výroční zpráva školy neuvádí požadovaný údaj o praxi pedagogických pracovníků. V organizování je zřetelný rutinní přístup.

Chod školy je organizačními schopnostmi ředitelky školy zajištěn, dílčí nedostatky vedou k průměrnému hodnocení této oblasti.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka školy prosazuje kooperativní styl vedení. Každodenní kontakt všech pracovníků školy je pro ředitelku zpětnou vazbou ve vedení lidí. Operativní řízení je funkční, vytvářené dobré podmínky pro uplatnění tvořivosti a iniciativy jsou využity zejména v práci školní družiny. Všechny pracovníce participují na realizaci školou pořádaných akcí. V samotné výuce škola nezpracovává projekty, neúčinný tlak je na modernizaci forem a metod výuky. Částečně je situace ovlivněna personální obměnou na místě vychovatelky školní družiny. Kriteria pro hodnocení kvality práce pedagogických pracovníků školy jsou stanovena poměrně obecně, zahrnují i povinnosti dané pracovním řádem. Opakovanou slabinou školy je malý důraz a zejména dopady dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Zde je i příčina nevyužívání

počítačové techniky ve výuce.

Pracovnice školy pracují týmově, ve škole jsou v současnosti velmi dobré interpersonální vztahy. Ředitelka školy vytváří prostředí důvěry a zodpovědnosti. Je však vytvářen malý tlak v oblasti průběžného dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, nejsou stanoveny priority a sledováno uplatnění nových poznatků ve výchovně vzdělávacím procesu. Ve vedení a motivování jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Kontrolní mechanismy

V úrovni kontrolního systému jsou citelně slabá místa. Pravidelná je kontrola v oblasti hospodářské, o její účinnosti svědčí pozitivní zjištění dalších orgánů státní správy a samosprávy. Kontrola kvality výchovně vzdělávacího procesu a jeho výsledků není systematická, diagnostické kompetence a analytická činnost nejsou využívány. Společná hospitace ředitelky školy a inspektora ČŠI prokázala schopnosti ředitelky podle svých 25 kritérií zhodnotit úroveň hodiny. Škola však nevyužívá vlastních ani vnějších evaluačních nástrojů. Ve vedené školní dokumentaci inspekce zjistila nedostatky: nesprávné a bezobsažné záznamy v třídních knihách, používání klasifikace s mínusy, absentující průběžné informování rodičů o hodnocení ve všech předmětech.

Kontrolní činnost ředitelky školy má citelně slabá místa zejména v oblasti výchovně vzdělávací práce. Postrádá diagnostické, analytické, objektivizující a sebereflekující prvky.

Hodnocení kvality řízení

Tři sledované oblasti řízení mají průměrnou úroveň (plánování, organizování, vedení a motivování), kontrolní mechanismy jsou pouze vyhovující.

Celkově je řízení průměrné.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- koncepční a plánovací materiály: základní principy plánu práce na školní rok 2000/2001, plán celoročních akcí na školní rok 2000/2001, časově tematické plány sledovaných předmětů,
- výběr z povinné dokumentace školy: třídní knihy 1999/2000, 2000/2001, výroční zpráva ZŠ Svojsice za školní rok 1999/2000, řád školy, záznamy z pedagogických rad, rozvrh hodin,
- další dokumentace: prvovybavení žáků prvního ročníku, žákovské knížky, organizační materiály, kritéria pro přidělování nadtarifních složek mezd, evidenci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, přehledy klasifikace žáků,
- podkladová inspekční dokumentace, hospitační záznamy ČŠI,
- inspekční zpráva čj. O-03-01/9798-216K
- rozhodnutí ŠÚ Kolín čj. 89/12/98 (změna zařazení do sítě škol...).

ZÁVĚR

V efektivitě využívání státem přidělovaných finančních prostředků zjistila ČŠI výraznou převahu pozitiv, jedinou závadou v této oblasti je nevyužití počítačové techniky přímo ve vyučovacím procesu.

Podmínky výuky

Přes částečné prostorové omezení (v porovnání s poslední inspekcí z roku 1997) se celkově podmínky výuky nezměnily. 83 % výuky je zajištěno odborně i pedagogicky způsobilými zkušenými učitelkami. Rezervy spočívají v efektivním využití stávajících podmínek (pomůcky, technika). Podmínky výuky jsou celkově průměrné.

Kvalita vzdělávání

Ve sledované výuce (český jazyk, matematika, prvouka) byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze. Správně jsou stanoveny cíle, rezervy jsou v modernizaci vzdělávacího procesu.

Řízení

Plánování, organizování, vedení a motivování pracovníků mají průměrnou úroveň, kontrolní mechanismy jsou pouze vyhovující. Celkově má řízení průměrnou úroveň.

Celkové hodnocení

Celkově jsou pozitiva a negativa ve sledovaných oblastech v rovnováze, škola má průměrnou úroveň.

Stav a celkové hodnocení školy v porovnání s poslední inspekcí lze charakterizovat spíše jako stagnaci.

Datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Karel Kumstýř

.....

V Kolíně dne 26. září 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2000-09-29

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Růžena Frýdová

.....

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Kolín	2000-10-17	ing. Kejkliček
Zřizovatel Obec Svojsice	2000-10-17	031 333/00-2163

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány